

Sygn. akt I C 1404/11 /7

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 7 maja 2012 r.

Sąd Rejonowy Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Mataczyńska

Protokolant: prot. sąd. M. K.

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2012 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa Miasto P.

przeciwko S. P., M. P., P. J., W. P.

o zapłatę

oddala powództwo.

/-/SSRJoanna M.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 29 lipca 2011 r. (data złożenia w Sądzie) Miasto P. wniosło o zasądzenie solidarnie od pozwanych S. P., M. P., P. J. i W. P. na swoją rzecz kwoty 51.496,44 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie solidarnie od pozwanych na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kwoty 3.600,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając pozew powód wskazał, że w dniu 31 października 2008 r. pozwany S. P., jako osoba niepełnosprawna, skierował do powoda wnioski o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej. Powód podał następnie, że niniejszy wniosek uzyskał pozytywną opinię wskutek czego w dniu 15 grudnia 2008 r. zawarł ze S. P. umowę, na mocy której przyznano pozwanemu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jednorazowe środki finansowe na podjęcie działalności gospodarczej w kwocie 40.000,00 zł. Dalej powód podkreślił, że strony umowy postanowiły, że przyznane pozwanemu środki finansowe zostaną wykorzystane na pokrycie kosztów zakupu koparko-ładowarki. Pozwany zobowiązał się przy tym do rozpoczęcia działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług budowlanych nie później niż do dnia 30 stycznia 2009 r. z rozliczeniem do wskazanej daty przyznanym mu środkom pieniężnym. Powód zaznaczył również, że na dowód tego, iż środki finansowe zostaną przeznaczone zgodnie z ich celem, pozwany S. P. załączył fakturę VAT z dnia 23 października 2008 r., przedmiotem której był zakup koparko-ładowarki marki C. (...) z 2004 r. Za zobowiązanie pozwanego S. P. w stosunku do powoda pozostali pozwani P. J., W. P. i M. P. udzielili poręczenia cywilnego. Następnie powód wskazał, że rozliczając kwoty przyznanym środkom na podjęcie działalności gospodarczej pozwany przedłożył umowę leasingu operacyjnego nr (...) z dnia 28 stycznia 2009 r. Z przedłożonej umowy wynikało, że przedmiotem leasingu była koparko-ładowarka (...), (...),

B100 z 2008 r., a pozwany S. P. przeznaczył uzyskane środki w kwocie 40.000,00 zł na zapłatę czynszu inicjalnego. Następnie strona powodowa podniosła, że w dniach 25 lutego 2009 r. oraz 24 marca 2009 r. w firmie pozwanego przeprowadzono kontrole, które wykazały, że pozwany S. P. nie rozpoczął faktycznie deklaruowanej działalności gospodarczej, albowiem w dniu 24 marca 2009 r. nie okazał się żadnym rachunkiem lub też zleceniem na wykonanie zgłaszanych we wniosku prac budowlanych. Nadto powód podkreślił, że pismem z dnia 29 kwietnia 2009 r. wypowiedział pozwanemu zawartą umowę i wezwał go do zwrotu uzyskanych należności w kwocie 40.000,00 zł wraz z odsetkami naliczonymi od dnia otrzymania tych środków w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych i to w terminie trzech miesięcy od dnia otrzymania wezwania. Powód wskazał, iż pozwany S. P. dopuścił się naruszeń postanowień umowy z nim zawartej. Przede wszystkim zdaniem powoda nie można uznać, aby pobranie koparko-ładowarki w leasing operacyjny i przeznaczenie przyznanej mu należności na zapłatę czynszu inicjalnego, było tożsame z zakupem tejże maszyny. Pozwany nie zgłosił powodowi zmiany celu przeznaczenia środków finansowych oraz nie zwracał się do powoda z wnioskiem o zmianę warunków zawartej z nim umowy. Powód podał jednocześnie, że do dnia wniesienia pozwu ani pozwany S. P., ani pozostali pozwani będący poręczycielami nie spełnili świadczenia na rzecz powoda.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 26 września 2011 r. Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu orzekł zgodnie z żądaniem pozwu (k. 72).

W ustawowym terminie pozwani wnieśli sprzeciw od wyżej opisanego nakazu zapłaty, zaskarżając do w całości. Pozwani wnieśli o uchYLENIE zaskarżonego nakazu zapłaty, uznanie wypowiedzenia umowy z dnia 15 grudnia 2008 r. za bezzasadne i w konsekwencji o oddalenie pozwu. Dodatkowo pozwani wnieśli o obciążenie strony powodowej kosztami postępowania (k. 81-83).

W uzasadnieniu powyższego pozwani przyznali, że w dniu 15 grudnia 2008 r. S. P. zawarł z powodem umowę o przyznaniu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jednorazowego świadczenia w kwocie 40.000,00 zł na podjęcie działalności gospodarczej, a pozostali pozwani zawarli umowy poręczenia, udzielając poręczenia za zobowiązania S. P. wynikające z umowy z dnia 15 grudnia 2008r. Pozwani zaprzeczyli natomiast, aby nie wywiązali się z umowy podkreślając, że S. P. w terminie rozpoczął działalność gospodarczą, co potwierdza wpis w ewidencji działalności gospodarczej. Pozwani podnieśli, że nie można utożsamić rozpoczęcia działalności gospodarczej z posiadaniem gotowych już zleceń, na które w ocenie pozwanych trzeba poczekać. Dodatkowo pozwani wskazali, że umowa zawarta z powodem była realizowana w okresie zimowym, kiedy to zapotrzebowanie na usługi budowlane maleje, a przy pracach ziemnych, do których niezbędna pozostaje koparka, zamówień właściwie nie ma żadnych. Z tych względów, z uwagi na zmarznącą glebę pomimo rozpoczęcia działalności gospodarczej przez pozwanego nie notowano zamówień. Nadto pozwani podkreślili, że uzyskana na działalność gospodarczą kwota 40.000,00 zł została całkowicie przeznaczona na doprowadzenie do zakupu koparki. Pozwani odwołali się do zasad doświadczenia życiowego wskazując, że za przyznaną kwotę nie sposób kupić nowego sprzętu, a zakup koparki nadającej się do remontu nie leżał w interesie ani prowadzącego działalność gospodarczą, ani w interesie społecznym. Zdaniem pozwanych zakup starej i zużytej koparki mógłby doprowadzić do braku zamówień, a tym samym do upadku dopiero co powstałej firmy. Z wyżej wymienionych przyczyn pozwany S. P. wskazał, że całą uzyskaną od powoda kwotę przeznaczył na koparkę, zaś w pozostałej części wziął ją w leasing. Pozwani podkreślili, iż przedmiotowy leasing został w całości spłacony, a wyłącznym właścicielem koparko-ładowarki jest pozwany S. P.. Wobec powyższego pozwani podnieśli, że cel dotacji pochodzącej od powoda został osiągnięty.

Sąd Rejonowy ustalił w sprawie stan faktyczny:

W dniu 30 października 2008 r. pozwany S. P. złożył u powoda wniosek o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, wskazując na konieczność pokrycia wydatków związanych z uzyskaniem koparko-ładowarki C.. Do wniosku tego pozwany załączył „pro-fakturę” z dnia 23 października 2008 r., której przedmiotem był zakup koparko-ładowarki (...)” rok produkcji 2004. Cena zakupu oznaczona na fakturze wynosiła kwotę 90.000,00 zł. Przedmiotowa koparka miała być sprowadzona z Anglii (sprzęt używany).

Już po złożeniu wniosku, pozwany zasięgnął opinii fachowców z branży mechanicznej, od których dowiedział się, że kupno sprzętu używanego z zagranicy zawsze wiąże się z ryzykiem zakupu sprzętu niewiadomego pochodzenia (tj. np. pochodzącego z kradzieży). Ta informacja oraz fakt, że z zakupem sprzętu używanego mogą wiązać się dodatkowe koszty jego naprawy, skutkowało podjęciem decyzji o konieczności nabycia sprzętu nowego.

Dopiero w pierwszej połowie grudnia 2008r. pozwany uzyskał informację od powoda, że jego wniosek o przyznanie pomocy na rozpoczęcie działalności gospodarczej został pozytywnie rozpoznany.

Treść umowy przygotował powód. Strony nie prowadziły rozmów co do brzmienia §1 ust.2 i 5 oraz §2 ust.1 i 2 umowy, nie negocjowały ich brzmienia, postanowienia te zostały sformułowane przez pracowników powoda.

W trakcie rozmów z pozwanym, które miały miejsce przed podpisaniem umowy, nie informowano S. P., że uzyskanie potrzebnej do prowadzenia działalności koparko-ładowarki nie może nastąpić w drodze leasingu. A w konsekwencji, że wydatkowanie środków na opłatę inicjalną będzie stanowiło naruszenie postanowień umowy. Nie wskazano jednoznacznie pozwanemu, że w terminie do 30 stycznia 2009r. jest on obowiązany przedłożyć umowę kupna-sprzedaży koparko-ładowarki.

Pozwany poinformował pracownika pozwanego (M. S. (1)), że zamierza pozyskać do prowadzenia działalności gospodarczej nowy sprzęt, a nie używany, o którym była mowa w fakturze pro-forma z 23 października 2008r. Pracownik powoda nie sprzeciwił się temu.

Bezsporne, a nadto vide dowód: wniosek pozwanego o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej – k. 13-14, pro-faktura z dnia 23 października 2008 r. – k. 12, zeznania pozwanego S. P. – k. 123-124 w zw. z k. 148, zeznania świadka M. S. (1) – k. 146-147.

W dniu 15 grudnia 2008 r. S. P. zawarł z powodem Miastem P. umowę nr (...), której przedmiotem było udzielenie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jednorazowej pomocy finansowej w kwocie 40.000 zł pozwanemu S. P. na podjęcie działalności gospodarczej. Środki finansowe przyznane w oparciu o powołaną umowę miały umożliwić pozwanemu osiągnięcie **celu** w postaci zakupu koparko-ładowarki (§1 ust. 2 umowy).

Wypłata wskazanej kwoty miała nastąpić jednorazowo przelewem na konto wskazane we wniosku w terminie 14 dni od zawarcia umowy, po przedstawieniu przez pozwanego S. P.: zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, odpisu z Krajowego rejestru Sądowego, kopii koncesji, zezwolenia lub zaświadczenia o wpisie do rejestru działalności regulowanej, kopii decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników, zobowiązania spółdzielni do przyjęcia wkładu w formie i wysokości planowanej do wniesienia przez osobę niepełnosprawną (§1 ust. 3).

Pozwany S. P. zobowiązał się w umowie do przedstawienia dokumentów potwierdzających wydatkowanie środków na cel, o którym mowa w §1 ust. 2 w terminie do dnia 30 stycznia 2009 r. Nadto pozwany zobowiązał się do: przeznaczenia środków na cel określony w §1 ust 2 niniejszej umowy i ich rozliczenia w terminie do dnia 30 stycznia 2009 r., rozpoczęcia działalności gospodarczej nie później niż do dnia 30 stycznia 2009 r. oraz prowadzenia działalności gospodarczej przez okres co najmniej 24 miesięcy.

Ponadto S. P. zobowiązał się do udokumentowania realizacji umowy na wezwanie powoda, umożliwienia co najmniej jednokrotnego zweryfikowania prawidłowości realizacji warunków umowy, w tym udostępnienia niezbędnych dokumentów, udzielenia właściwych i rzetelnych informacji i wyjaśnień. Dodatkowo pozwany miał informować powoda o wszelkich zmianach dotyczących realizacji umowy w terminie 7 dni od dnia wystąpienia tych zmian.

Mocą przedmiotowej umowy S. P. zobowiązał się również do zwrotu otrzymanych środków oraz odsetek od środków, naliczonych od dnia ich otrzymania w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania wezwania powoda do zapłaty lub ujawnienia się naruszenia co najmniej jednego z warunków umowy, w szczególności: nie wykorzystania otrzymanych środków zgodnie z przeznaczeniem określonym w §1 ust. 2 umowy, prowadzenia działalności przez okres krótszy niż 24 miesiące, zawieszenia prowadzonej działalności gospodarczej lub jej likwidacji przed upływem 24 miesięcy od jej rozpoczęcia, zmiany profilu działalności po otrzymaniu środków w okresie 24 miesięcy od jej rozpoczęcia, bez uzyskania wcześniejszej pisemnej zgody Pełnomocnika, uniemożliwienia kontroli dokumentów dotyczących prawidłowej realizacji niniejszej umowy oraz przeprowadzenia kontroli w miejscu prowadzenia działalności oraz nieprzedkładania w okresach półrocznych zaświadczeń z urzędu skarbowego o prowadzeniu działalności gospodarczej oraz zaświadczenia z zakładu ubezpieczeń społecznych o okresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej z wyszczególnieniem okresów płaconych składek.

W §5 umowy postanowiono, że zabezpieczenie zwrotu przyznanych środków stanowi 3 poręczycieli, tj. M. P., P. J. oraz W. P..

Bezsporne, , a nadto vide dowód: umowa z dnia 15 grudnia 2008 r. – k. 8-11, umowy poręczenia – k. 15-20, pismo pozwanego z dnia 5 lutego 2009 r. – k. 31-32, zeznania pozwanego – k. 123-124 w zw. z k. 148.

Pozwany S. P. otrzymał od powoda kwotę 40.000,00 zł. /Bezsporne/

W dniu 1 stycznia 2009 r. pozwany S. P. rozpoczął działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w P., przedmiotem której były roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, pozostałe specjalistyczne roboty budowlane oraz transport drogowy towarów.

Dowód: zaświadczenie o dokonaniu wpisu do ewidencji działalności gospodarczej z dnia 16 grudnia 2008 r. – k. 129, zeznania pozwanego S. P. – k. 123-124 w zw. z k. 148.

Pozwany postanowił sfinansować inwestycję polegającą na nabyciu potrzebnej do prowadzenia działalności gospodarczej nowej koparko-ładowarki w formie leasingu operacyjnego.

W dniu 28 stycznia 2009 r. pozwany zawarł z (...) S.A. we W. umowę leasingu operacyjnego nr (...), której przedmiotem była koparko-ładowarka marki N. (...), B100, rok produkcji 2008 r. Wskazana umowa została zawarta na okres 5 lat, wysokość czynszu inicjalnego została określona na 40%, a wysokość raty leasingowej wynosiła kwotę 1.3448 zł. Łączna kwota umowy leasingu wynosiła 218.380,00 zł brutto.

Postanowienia Ogólnych Warunków Umowy Leasingu Operacyjnego (...) przewidywały prawo pozwanego S. P., jako leasingobiorcy, aby po zakończeniu umowy leasingu w terminie na jaki została zawarta dokonał nabycia własności przedmiotu leasingu za cenę ustaloną w harmonogramie opłat leasingowych jako kwota wykupu (opłata końcowa). Prawo to mógł wykonać pozwany w terminie 7 dni od dnia zakończenia umowy leasingu.

W dniu 29 stycznia 2009 r. S. P. wpłacił na rzecz leasingodawcy kwotę 87.352,00 zł tytułem czynszu inicjalnego, przy czym co do 40.000zł pieniądze pochodziły ze środków uzyskanych przez pozwanego w ramach pomocy z PFRON na podstawie umowy z 15 grudnia 2008r.

Bezsporne, a nadto vide dowód: umowa leasingu z dnia 28 stycznia 2008 r. – k. 23-24, faktura VAT nr (...) – k. 26, potwierdzenie przelewu tytułem czynszu inicjalnego – k. 27, oświadczenie pisemne pozwanego – k.28, zeznania pozwanego S. P. – k. 123-124 w zw. z k. 148

W połowie lutego 2009 r. pozwany odebrał przedmiot leasingu. Od tego czasu do końca marca 2009 r. wraz z synem uczył się obsługi koparko-ładowarki. W tym okresie maszyna stała i nie była używana do prac budowlanych. Pierwsze zlecenia od firm budowlanych, do realizacji których wymagane było użycie koparko-ładowarki, pozwany S. P. otrzymał wiosną 2009r. (tj. począwszy od kwietnia). Do tego czasu, pozwany świadczył jedynie drobne usługi remontowo-budowlane na rzecz osób prywatnych.

dowód: zeznania pozwanego S. P. – k. 123-124 w zw. z k. 148, zeznania pozwanego M. P. – k. 148. .

W dniu 30 stycznia 2009 r. pozwany S. P. złożył u powoda tzw. rozliczenie kwoty przyznanych środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz dostarczył dokumenty dotyczące zawarcia umowy leasingu i wpłaty na rzecz finansującego czynszu inicjalnego.

Pracownik pozwanego przyjął przedmiotowe dokumenty.

Pracownik powoda nie informował pozwanego, aby leasing z przewidzianym prawem nabycia własności, jako forma pozyskania koparko-ładowarki do prowadzenia działalności gospodarczej, był sprzeczny z umową. Nie wskazano także pozwanemu na konieczność zmiany postanowień umowy z dnia 15 grudnia 2008r.

Bezsporne, a nadto vide dowód: rozliczenie kwoty przyznanych środków z dnia 30 stycznia 2009 r. – k. 21-22, zeznania pozwanego S. P. – k. 123-124 w zw. z k. 148, zeznania świadka M. S. (1) – k. 146-147 .

Pismem z dnia 3 lutego 2009 r., doręczonym pozwanemu w dniu 5 lutego 2009 r., powód poinformował pozwanego, iż zgodnie z §1 ust. 2 umowy z dnia 15 grudnia 2008 r. środki finansowe powinny być wykorzystane na zakup koparko-ładowarki, prosząc jednocześnie o wyjaśnienie zaistniałej sytuacji.

Bezsporne, vide dowód: pismo powoda z dnia 3 lutego 2009 r. – k. 29.

Już w dniu otrzymania pisma powoda z dnia 3 lutego 2009r., pozwany złożył pisemne wyjaśnienia wskazując, iż zdecydował się zawrzeć umowę leasingu, bowiem dysponował należnością przyznaną od powoda oraz własnymi oszczędnościami w kwocie 48.000,00 zł. Pozwany zaznaczył, że ze względu na zbyt krótki okres prowadzenia działalności gospodarczej nie udało mu się uzyskać kredytu bankowego pozwalającego na uiszczenie ceny nabycia maszyny jednorazowo.

Bezsporne, a nadto dowód: pismo pozwanego z dnia 5 lutego 2009 r. – k. 31-32.

W dniu 25 lutego 2009 r. i 24 marca 2009 r. powód przeprowadził kontrolę w firmie pozwanego. W treści protokołów z tych kontroli stwierdzono, że działalność gospodarcza została „faktycznie rozpoczęta” w dniu 1 stycznia 2009r., a rodzaj „faktycznie prowadzonej” przez pozwanego działalności pozostaje zgodny z umową (punkty 4 i 5 protokołów).

Nadto, zapisano w protokołach, że „sprzęt ze środków PFRON” znajdował się w miejscu prowadzenia działalności, a do dnia kontroli nie wykonano prac przy użyciu tego sprzętu.

Bezsporne, a nadto vide dowód: protokoły kontroli z dnia 25 lutego 2009 r. i 24 marca 2009 r. – k. 33,34.

Pismem z dnia 29 kwietnia 2009 r., doręczonym w dniu 8 maja 2009 r., powód wypowiedział w całości pozwanemu umowę z dnia 15 grudnia 2008 r. i wezwał go do zwrotu kwoty 40.000,00 zł wraz z odsetkami naliczonymi od dnia otrzymania tej kwoty w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania wezwania. Powód wskazał, że wypowiedzenie umowy nastąpiło na skutek naruszenia przez S. P. warunków umowy, tj.:

- przeznaczenia pobranych środków na pokrycie czynszu inicjalnego w ramach umowy leasingu operacyjnego koparko-ładowarki – stanowiło naruszenie §2 ust. 1 umowy,
- nieprzedstawienie dokumentów potwierdzających „faktyczne rozpoczęcie działalności gospodarczej i wykonywanie operacji gospodarczych” – stanowiło naruszenie §2 ust. 2 umowy,
- nieprzedstawienie wyjaśnień wskazanych w piśmie z dnia 6 kwietnia 2009r. – stanowiło naruszenie §2 ust. 5 umowy.

Bezsporne, a nadto vide dowód: pismo powoda z dnia 29 kwietnia 2009 r. wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru – k. 35-37 .

Pismem z dnia 12 maja 2009 r., złożonym u powoda w dniu 15 maja 2009 r. pozwany zwrócił się z prośbą o cofnięcie wypowiedzenia umowy z dnia 15 grudnia 2008 r. S. P. wskazał, że nie dysponuje wskazaną w wezwaniu kwotą, gdyż całe oszczędności swojego życia zainwestował w zakup koparko-ładowarki.

Bezsporne, a nadto vide dowód: pismo pozwanego z dnia 12 maja 2009 r. – k. 50-51.

W odpowiedzi na wyżej opisane pismo pozwanego, w dniu 1 czerwca 2009 r. powód podtrzymał wypowiedzenie umowy z dnia 15 grudnia 2008 r. o przyznaniu jednorazowych środków finansowych na podjęcie działalności gospodarczej i wezwanie do zapłaty.

Bezsporne, a nadto vide dowód: pismo powoda z dnia 1 czerwca 2009 r. – k. 56-57 .

Zważywszy na to, że pozwany nie uczynił zadość wezwaniu z dnia 29 kwietnia 2009 r., pismem z dnia 27 listopada 2009 r. powód wezwał do zapłaty poręczycieli solidarnych – pozwanych M. P., W. P. i P. J. w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania.

Bezsporne, vide dowód: wezwania do zapłaty z dnia 27 listopada 2009 r. wraz ze zwrotnymi potwierdzeniami odbioru – k. 44-49.

Pozwany S. P. ma 57 lat i w dalszym ciągu oprowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) w P., w ramach której świadczy usługi budowlane przy użyciu koparko-ładowarki.

/ Bezsporne/

W dniu 25 marca 2011 r., na wniosek pozwanego S. P., leasingodawca zgodził się na zmianę umowy leasingu z dnia 28 stycznia 2009r. w zakresie czasu jej trwania. Umowa uległa rozwiązaniu z końcem marca 2011r., a pozwany korzystając z przysługującego mu prawa wykupu przedmiotu leasingu, nabył na własność koparko-ładowarkę marki N. (...), którą dysponował od lutego 2009r. Wpłata końcowa wynosiła 100.719,57zł, którą w całości pozwany pokrył ze środków uzyskanych z kredytu.

Bezsporne, a nadto vide dowód: zeznania pozwanego S. P. – k. 123-124 w. zw z k. 148, potwierdzenie wpłaty opłaty końcowej – k.134, .

Sąd Rejonowy zważył co do dowodów:

Stan faktyczny sprawy ustalono na podstawie wskazanych powyżej kopii (i odpisów) dokumentów, jak również na podstawie zeznań pozwanych i świadka M. S. (1). Zgromadzone w sprawie dokumenty prywatne Sąd uznał za wiarygodne. Ich autentyczności nie negowała żadna ze stron, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

W ocenie Sądu, strony były zgodne co do okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, w szczególności co do brzmienia umowy (w tym jej §1 ust. 2 i 5 oraz §2 ust. 1 i 2), jak i sposobu jej wykonania przez pozwanego.

Spór w istocie ograniczał się do interpretacji §1 ust. 2 i 5 oraz §2 ust. 1 i 2 umowy w zakresie istnienia (lub nie) po stronie pozwanego obowiązku przedłożenia powodowi w terminie do dnia 30 stycznia 2009r.: umowy kupna-sprzedaży koparko-ładowarki, na zakup której przeznaczone miały zostać środki z umowy oraz dowodu podjęcia usług świadczonych przy użyciu tego sprzętu. Rozstrzygnięcie w tym zakresie było konieczne do oceny zasadności roszczenia powoda, które aktualizowało się wyłącznie w przypadku skutecznego wypowiedzenia pozwanemu przedmiotowej umowy, ewentualnie naruszenia przez pozwanego warunków umowy (§2 ust. 7 umowy).

Zeznania pozwanych S. P. i M. P. Sąd uznał za wiarygodne, gdyż korelowały one ze sobą wzajemnie oraz z pozostałym materiałem dowodowym w postaci dokumentów. Zeznania te należało uznać za szczere, logiczne i spójne wewnątrznie. Sąd nie znalazł przyczyn, aby powątpiewać w ich wiarygodność. Z tych przyczyn Sąd nie znalazł podstaw by je zakwestionować.

Zeznaniom świadka M. S. (1) Sąd odmówił przymiotu wiarygodności w tej części, w której świadek twierdził, że środki przyznane zgodnie z umową miały być przeznaczone przez pozwanego na realizację transakcji zakupu koparko-ładowarki, o której była mowa w pro-fakturze, i to w terminie do 30 stycznia 2009r., oraz że w myśl zgodnych ustaleń poczynionych między stronami, w terminie do dnia 30 stycznia 2009r. pozwany miał nie tylko zarejestrować działalność gospodarczą, ale nadto świadczyć usługi budowlane przy użyciu sprzętu zakupionego ze środków PFRON. Podkreślić należy, że treść umowy nie wskazuje na to, aby właśnie tej treści ustalenia były uzgodnione między stronami. W ocenie Sądu, w okolicznościach tej sprawy przyjąć należało, że powód – jako podmiot, który był autorem umowy i w ramach którego kompetencji leży dysponowanie środkami PFRON – zadbałby o to, aby treść umowy odzwierciedlała wszystkie istotne postanowienia. W tym w szczególności te, których niedochowanie (naruszenie) może być przyczyną żądania zwrotu świadczenia. Przyjmując zatem, że umowa odzwierciedla wszystkie istotne uzgodnienia stron, to brak w niej tych, na które wskazywał świadek, prowadzi do wniosku, że nie były one przedmiotem negocjacji, a w konsekwencji nie zostały objęte wolą stron. Co więcej, nielogiczne i nieracjonalne byłoby zachowanie pozwanego, który w grudniu zobowiązywałby się, że do końca stycznia (a nawet do końca marca) zacznie wykonywać usługi przy użyciu koparko-ładowarki, gdy okolicznością powszechnie wiadomą jest, że zimą prace ziemne są niemal zupełnie wykluczone. Nadto, racjonalnie działająca strona umowy, w sytuacji pojawienia się zastrzeżeń co do wykonania przez drugą stronę §2 ust.2 umowy, zamieszcza w protokołach z kontroli, w miejscach odnoszących się wyraźnie do „faktycznego terminu” rozpoczęcia działalności i „rodzaju faktycznie” prowadzonej działalności stosowne uwagi wskazujące na istnienie tych zastrzeżeń. Adnotacja zaś „zgodnie z umową”, wskazuje na to, że w tym zakresie w rzeczywistości powód nie miał zastrzeżeń do zachowania pozwanego i uznawał je za zgodne z umową. Istotnym było także, że powód niezwłocznie po otrzymaniu informacji (30 stycznia 2009r.) o pozyskaniu sprzętu w formie leasingu nie wypowiedział umowy o dofinansowanie, nie zażądał też zwrotu środków tą umową przyznanych. Uczynił to dopiero po niemal trzech miesiącach, poprzestając do tego czasu jedynie na wyjaśnieniach pozwanego. Okoliczność ta wskazuje na to, że w rzeczywistości także dla powoda wydatkowanie środków na pozyskanie przez pozwanego koparko-ładowarki w formie leasingu z prawem nabycia własności sprzętu nie stanowiło istotnego naruszenia umowy. Przyjąć zatem należy, że sposób wykonywania umowy przez pozwanego, nie budził zastrzeżeń ze strony powoda (przynajmniej do końca kwietnia 2009r.). Gdyby bowiem było inaczej, to niewątpliwie powód – jako działający rzetelnie podmiot wydatkujący środki publiczne – niezwłocznie zwróciłby pozwanemu uwagę na te naruszenia, ze wskazaniem na ich konsekwencje i możliwości rozwiązania zaistniałej sytuacji. Pozwany zaś w takiej sytuacji dążyłby do zmian umowy w kwestionowanym zakresie. Zaznaczyć należy, że powód zawierając umowę z pozwanym S. P. dysponował publicznymi środkami. Nie działał zatem jako podmiot prywatny, dbający głównie o własne interesy, ale jako organ, który zgodnie z zasadą zaufania do działania organu władzy publicznej, obowiązany był udzielać pozwanemu stosownych pouczeń.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył co do prawa:

Powód domagał się zasądzenia od S. P. kwoty 51.496,44zł tytułem zwrotu świadczenia (wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych) otrzymanego przez pozwanego w wykonaniu umowy z dnia 15 grudnia 2008r. dotyczącej przyznania środków finansowych z PFRON na podjęcie działalności gospodarczej. Zdaniem

powoda, pozwany S. P. dopuścił się ze swojej winy naruszeń postanowień umowy i w związku z tym obowiązany jest do zwrotu otrzymanych środków wraz z odsetkami. Obowiązek taki wynika wprost z art. 12 a ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej, społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. nr 123, poz. 776 z późn. zm.), a także z zgodnego z tym uregulowaniem - § 2 ust. 7 umowy z dnia 15 grudnia 2008r.

Pozwani zaprzeczyli, aby S. P. dopuścił się naruszeń postanowień umowy z dnia 15 grudnia 2008r., wskazując iż jego postępowanie było zgodne z umową. Pozwany wydatkował bowiem środki otrzymane z PFRON na pozyskanie koparko-ładowarki i ostatecznie stał się właścicielem tego sprzętu (tj. dokonał jego zakupu). Ponadto, od stycznia 2009r. prowadzi działalność gospodarczą, której przedmiotem jest świadczenie usług budowlanych.

Przystępując do oceny zasadności dochodzonego roszczenia wskazać należy, że zgodnie z powołanym wyżej art. 12a ust. 1 ustawy z 27 sierpnia 1997r. zamiarem stron przy podpisaniu umowy w dniu 15 grudnia 2008r. było stworzenie pozwanemu S. P. warunków do rozpoczęcia działalności gospodarczej. Realizując ów zamiar powód postanowił przekazać pozwanemu środki finansowe na podjęcie działalności gospodarczej, przy czym pozwany środki te miał wydatkować na osiągnięcie konkretnie w umowie określonego celu, tj. zakup koparko-ładowarki. Zatem sposób wydatkowania pieniędzy przez pozwanego oraz cel, jaki miał pozwany osiągnąć poprzez wykorzystanie pieniędzy z PFRON wynikał z istotnych postanowień umowy. W tej sytuacji, niewątpliwie, inne wykorzystanie pieniędzy przez pozwanego stanowiłoby naruszenie postanowień umowy, a w konsekwencji aktualizowałby się obowiązek pozwanego do zwrotu otrzymanego świadczenia (wraz z odsetkami).

W ocenie Sądu, **nie doszło do naruszenia postanowienia umowy, wskazującego sposób wydatkowania pieniędzy**. Mianowicie umowa wymaga, aby pieniądze z PFRON zostały wykorzystane na pokrycie wydatków dotyczących zakupu koparko-ładowarki, związanych z rozpoczęciem działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług budowlanych. Co istotne, **umowa ta nie wskazuje konkretnego terminu osiągnięcia celu, tj. terminu, w którym nabycie własności sprzętu powinno nastąpić. Wskazuje jedynie termin wykorzystania pieniędzy (§1 ust. 5 i §2 ust.1 umowy). Takie uregulowanie – w ocenie Sądu – stwarza dla pozwanego podstawę do zatrzymania świadczenia pieniężnego tak długo, dopóki zamierzony cel (tj. nabycie własności sprzętu) może być jeszcze zrealizowany w oparciu o dokonaną wpłatę. W tym czasie nie powstaje roszczenie powoda o zwrot świadczenia spowodowanego nieosiągnięciem zamierzonego w umowie celu**. W konsekwencji wykorzystanie środków z PFRON na pokrycie wydatku w postaci np. wpłaty zadatku czy zaliczki przy umowie sprzedaży lub opłaty inicjalnej przy leasingu operacyjnym, jest zgodne z postanowieniem §1 ust.2 umowy, albowiem pokrywa wydatek związany z zakupem i zmierza do osiągnięcia celu w postaci nabycia własności towaru. W konsekwencji Sąd uznał, że pozwany wykorzystał środki z PFRON w sposób określony w umowie, tj. pokrył z nich opłatę inicjalną, której uiszczenie było konieczne, aby uzyskać prawo własności sprzętu pozyskanego uprzednio do działalności gospodarczej na podstawie umowy leasingu operacyjnego. Wpłata ta umożliwiła pozwanemu S. P. osiągnięcie celu, tj. nabycie własności tego sprzętu, co bezspornie nastąpiło w dniu 28 marca 2011r.

W ocenie Sądu nie doszło też do naruszenia innych postanowień umowy, w tym § 2 ust. 2 i §2 ust.5. Mianowicie postępowanie dowodowe pozwoliło na ustalenie, że pozwany S. P. rozpoczął działalność gospodarczą w terminie określonym w §2 ust.2 umowy. Brak dowodów wskazujących na to, że strony rozumiały zwrot „rozpoczęcie działalności gospodarczej” odmiennie niż wynika to uregulowania art. 14 ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (j.t. Dz.U. 2010r., nr 220, poz. 1447). Jednocześnie wskazać należy, że zgodnie z art. 33 (uprzednio art. 24) cyt. ustawy o swobodzie działalności gospodarczej – domniemywa się, że dane ujawnione w ewidencji działalności gospodarczej są zgodne z prawdą. Zatem skoro powód twierdził, że pozwany nie podjął działalności gospodarczej w dacie ujawnionej w ewidencji, to właśnie powód powinien tę okoliczność udowodnić. Tymczasem powód nie zainicjował w tym zakresie żadnego postępowania dowodowego. Powód nie wykazał też okoliczności, pozwalających na ustalenie, że termin „rozpoczęcia działalności gospodarczej” ustalony w §2 ust.2 dotyczył nadto faktycznego rozpoczęcia świadczenia usług przy użyciu koparko-ładowarki. Postępowanie dowodowe wykazało natomiast, że pozwany w dniu 1 stycznia 2009r. rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej, w ramach której początkowo świadczył jedynie drobne usługi remontowo-budowlane. Nie można też zasadnie czynić zarzutu pozwanemu, że okres

zimowy (tj. do końca marca 2009r.), który ze względu na warunki atmosferyczne nie sprzyja pracom budowlanym, przede wszystkim poświęcił na naukę obsługi koparko-ładowarki oraz na szukanie klientów, na rzecz których od wiosny miał świadczyć usługi budowlane.

Nieudowodnione zostało przez powoda naruszenie §2 ust. 5 umowy. W szczególności powód nie przedłożył w toku postępowania dowodowego pisma z dnia 6 kwietnia 2009r., na które powoływał się dokonując wypowiedzenia umowy. Brak też w sprawie okoliczności wskazujących na to, że pozwany uniemożliwił osobie upoważnionej przez powoda zweryfikowania prawidłowości realizacji warunków umowy.

Niezależnie od powyższego wskazać trzeba, że dokonując oceny zasadności roszczenia wywodzącego się z umowy, należy pamiętać o tym, że każde oświadczenie woli – niezależnie od formy, w jakiej zostało złożone - podlega wykładni sądowej. Decyduje o tym art. 65 kc stwierdzający, że oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje, przy czym w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. To rozłożenie akcentów oznacza, że argumenty językowe (gramatyczne) mają znaczenie drugorzędne i ustępują argumentom odnoszącym się do woli stron, ich zamiaru i celu. Mimo to prawidłowa, pełna i wszechstronna wykładnia umowy nie może pomijać treści zwerbalizowanej na piśmie, bowiem sformułowania i pojęcia, a także sama semantyka i struktura aktu umowy są jednym z istotnych wykładników woli stron, pozwalają ją poznać i ocenić. Jest więc jasne, że wykładnia umowy nie może prowadzić do stwierdzeń sprzecznych z jej treścią. Zwłaszcza, gdy treść kontraktu jest jednoznaczna, pozwala na odtworzenie woli kontrahentów według reguł znaczeniowych. W sytuacji zaś, gdy tekst umowy jest niejasny, konieczne staje się usunięcie wątpliwości przy zastosowaniu obowiązujących zasad wykładni umowy według reguł przewidzianych w art. 65 §2 kc.

Problem, który wyczerpuje istotę rozpoznawanej sprawy, a zarazem stanowi podstawę roszczeń powoda, sprowadza się do dokonania wykładni:

- §2 ust.1 w zw. z §1 ust.2 umowy i oceny czy z treści tego postanowienia wynika zobowiązanie pozwanego do nabycia własności koparko-ładowarki w terminie do dnia 30 stycznia 2009r.,

- §2 ust.2 umowy i oceny czy z treści tego postanowienia wynika zobowiązanie pozwanego do rozpoczęcia w terminie do dnia 30 stycznia 2009r. wykonywania usług budowlanych przy użyciu koparko-ładowarki.

Pozwani zeznali, iż §1 ust.2 umowy rozumieli w ten sposób, że środki otrzymane z PFRON mają zostać przeznaczone na pozyskanie koparko-ładowarki. Stąd użyty w umowie zwrot „zakup” był przez pozwanego S. P. rozumiany bardziej jako uzyskanie potrzebnego sprzętu w dowolnej formie finansowania inwestycji, gwarantującej jednak pozwanemu nabycie własności sprzętu w odroczonej terminie, np. po zapłacie ostatniej raty. Pozwany zwrotu „zakup” nie rozumiał zatem tak, jak tego oczekiwał powód, tj. jako nabycie w formie umowy kupna-sprzedaży. Powód nie udowodnił, aby w tym zakresie postanowienia umowy były przedmiotem negocjacji z pozwanym. Wprawdzie rozmowy dotyczące zawarcia umowy były prowadzone z pozwanym, to jednak nawet sam świadek M. S. bądź twierdził, że nie pamięta ich treści, bądź wyraźnie wskazywał, że nie były wyjaśniane pozwanemu różnice pomiędzy sprzedażą, a leasingiem. Ponadto, sam powód miał wątpliwości czy naruszeniem umowy jest zawarcie w jej wykonaniu umowy „leasingu z opcją zakupu” i zwracał się w tym zakresie o interpretację do Ministerstwa Pracy i Polityki Socjalnej /k.147/. Okoliczność ta wskazuje, iż brak wyjaśnienia użytego w umowie zwrotu „zakup” poprzez wykluczenie leasingu z opcją zakupu – stanowiło zaniedbanie powoda. Zaniedbanie, które mogło usprawiedliwiać wykładnię umowy prezentowaną przez pozwanego. Zwłaszcza, gdy weźmie się pod uwagę, że pozwany nie miał wiedzy prawniczej, w chwili podpisania umowy był 55-letnim mężczyzną, niepełnosprawnym, od trzech lat pozostającym osobą bezrobotną. Ponadto, z zeznań pozwanych wynika, że w grudniu 2008r., gdy doszło do podpisania umowy, S. P. miał już świadomość, że używanego sprzętu nie kupi, a na nabycie nowego – za jednorazową zapłatą ceny kupna – nie będzie miał wystarczających środków pieniężnych. Będąc osobą niepełnosprawną, od 3 lat bez pracy, nie mógł również liczyć na uzyskanie kredytu na sfinansowanie zakupu sprzętu. Stąd, racjonalnym jawiło się twierdzenie pozwanych, iż w tych warunkach właśnie leasing uznawali za jedyną realną formę pozyskania nowego sprzętu, która stanowiła dla pozwanego dogodną formę

„zakupu na raty”. Jednocześnie w treści umowy o dofinansowanie brak adnotacji, że „zakup” ma dotyczyć sprzętu wskazanego w fakturze pro-forma (C.). Nie można zatem przyjąć, że środki z PFRON miały zostać przeznaczone na realizację transakcji, o której miała świadczyć faktura pro-forma i co więcej, że wiedzę o takim przeznaczeniu środków posiadał S. P.. Zresztą wątpliwym było, aby po upływie niemal dwóch miesięcy pomiędzy dniem wystawienia faktury pro-forma a datą zawarcia umowy o dofinansowanie, realizacja tej transakcji była jeszcze możliwa.

Wobec powyższego, także wykładnia wskazanej umowy prowadzi do wniosku, że celem umowy z dnia 15 grudnia 2008r. było nabycie przez pozwanego S. P. własności koparko-ładowarki. I właśnie na wydatki związane z osiągnięciem tego celu miały zostać wykorzystane – w terminie do 30 stycznia 2009r. – środki finansowe otrzymane z PFRON. Ani z jednoznacznej treści umowy, ani z wykładni umowy nie wynika, aby termin 30 stycznia 2009r. określony został także dla osiągnięcia celu tej umowy, tj. zawarcia umowy kupna-sprzedaży sprzętu. Wykładnia umowy nie doprowadziła też do ustalenia, iż wolą stron było, aby wskazany termin dotyczył rozpoczęcia wykonywania usług budowlanych przy użyciu sprzętu zakupionego ze środków PFRON. Twierdzenia powoda są w tym zakresie zupełnie dowolne.

Konstatując powyższe Sąd uznał, że w tej konkretnej sprawie nie można skutecznie zarzucić pozwanemu S. P. naruszenia z własnej winy choćby jednego z warunków umowy z dnia 15 grudnia 2008r. Nie zaktualizowało się zatem roszczenie powoda o zwrot otrzymanych środków uregulowane w art. 12 a ust.2 cyt. wyżej ustawy (§2 ust.7 umowy). Nie można też zaakceptować twierdzenia powoda, iż był on uprawniony do skutecznego wypowiedzenia pozwanemu umowy, a następnie żądania zwrotu świadczenia spełnionego w związku z jej realizacją (jako świadczenia nienależnego). W niniejszej sprawie nie zostały także wykazane żadne przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej (wina, szkoda), ani okoliczności, które mogłyby uzasadniać postawienie pozwanemu zarzutu braku staranności w wykonaniu umowy.

W tej sytuacji, roszczenie powoda należało uznać za bezzasadne, a powództwo wobec pozwanego S. P. podlegało oddaleniu.

Z uwagi na niewykazanie przez powoda istnienia zobowiązania pozwanego z tytułu umowy o dofinansowanie z dnia 15 grudnia 2008r., oddaleniu podlegało także powództwo wobec pozostałych pozwanych, których odpowiedzialność jako poręczycieli w tej sytuacji się nie zaktualizowała.

/-/ SSR Joanna Mataczyńska